Тема 6. Евакуаційні заходи, порядок їх планування та здійснення. Розміщення евакуйованого населення в безпечних районах та організація його життєзабезпечення

План

Вступ.

1. Евакуаційні заходи, порядок їх планування та здійснення.

2. Розміщення евакуйованого населення в безпечних районах та організація його життєзабезпечення.

Вступ

Захист населення є першочерговим завданням усіх органів державної влади, у тому числі місцевих, та керівників об'єктів незалежно від форм власності від негативного впливу надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, що може привести до втрат людей.

Стихійне лихо, аварії та катастрофи, викиди (виливи) сильнодіючих отруйних і радіаційних речовин призводять до значних руйнувань, створення надто великих зон радіаційного забруднення місцевості, хімічного зараження та катастрофічного затоплення. У цих зонах може опинитися велика кількість населення.

З метою завчасного виведення (вивезення) населення з районів стихійних лих, аварій, катастроф та зон радіаційного забруднення місцевості, хімічного зараження та катастрофічного затоплення як один із засобів захисту від можливих факторів ураження застосовується евакуація населення, якщо життю і здоров'ю людей буде загрожувати небезпека.

Сучасна евакуація передбачає виведення (вивезення) населення із найбільш імовірних зон руйнування, стихійних лих, аварій, катастроф. Евакуація в багато разів знижує щільність населення, а іноді і зовсім його ліквідує (як це трапилося в м. Чорнобилі), що суттєво сприяло збереженню життя і здоров'я людей у цьому районі. На місці події залишаються формування цивільного захисту і частина населення, яка приступає до ліквідації наслідків стихійних лих, аварій і катастроф.

1. Евакуаційні заходи, порядок їх планування та здійснення

Евакуація – комплекс заходів щодо організованого вивезення (виведення) населення з районів (місць), зон можливого впливу наслідків надзвичайних ситуацій і розміщення його в безпечних районах (місцях) у разі виникнення безпосередньої загрози життю та заподіяння шкоди здоров'ю людей.

Загальна евакуація – комплекс заходів, що здійснюються для всіх категорій населення в окремих регіонах держави в разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру.

Часткова евакуація – комплекс заходів, що здійснюється для захисту окремих категорій населення в разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру. Часткова евакуація проводиться завчасно для визначених категорій населення: студентів, учнів інтернатів, вихованців дитячих будинків, пенсіонерів та інвалідів, які утримуються в будинках для осіб похилого віку, разом з викладачами та вихователями, обслуговуючим персоналом і членами їх сімей, а також хворих разом з лікувальними закладами і їх персоналом.

Безпечний район – придатний для життєдіяльності район розміщення евакуйованого населення, який визначається рішенням відповідного органу виконавчої влади за межами зон можливого руйнування, хімічного зараження, катастрофічного затоплення, масових лісових і торф'яних пожеж, а також небезпечного радіоактивного забруднення.

Евакуаційні органи – підрозділи управління процесом евакуації, які призначаються розпорядженням керівника відповідного органу виконавчої влади для планування, підготовки, організації та проведення евакуації населення, а також для приймання і розміщення евакуйованого населення.

Евакуаційна комісія – орган управління цивільного захисту, який створюється з метою проведення заходів щодо організованого вивезення (виведення) працівників та майна з району постійного розташування в разі прийняття рішення на їх евакуацію в безпечний район (місце) в надзвичайних ситуаціях у мирний час. Евакокомісія підпорядковується начальнику цивільного захисту.

Основні завдання евакуаційної комісії

Основними завданнями евакуаційної комісії є планування і практичне виконання евакуаційних заходів щодо організованого вивезення й виведення працівників академії та членів їх сімей з району можливого впливу наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного, екологічного та воєнного характеру і розміщення в безпечному районі в разі виникнення безпосередньої загрози їх життю або заподіяння шкоди здоров'ю.

Відповідно до нормативно-правових документів визначено порядок проведення евакуації в разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, який визначає механізм здійснення організованого вивезення (виведення) населення із зон можливого впливу наслідків надзвичайної ситуації або надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру і розміщення його поза зонами дії вражаючих факторів.

Евакуації підлягає населення, якому може загрожувати катастрофічне затоплення, небезпечне радіоактивне забруднення, хімічне і бактеріологічне ураження, стихійні лиха, великі аварії і катастрофи, а також виникнення локальних збройних конфліктів у 50-кілометровій прикордонній зоні.

Евакуація – упорядковане виведення чи вивезення людей з об'єктів і населених пунктів, перебування в яких стає небезпечним для життя. Евакуації підлягають цінності, документація та архівні матеріали.

Основна мета евакуації – це забезпечення безпеки людей.

Загальна та часткова евакуація

Ураховуючи обстановку, що склалася під час виникнення надзвичайної ситуації, може бути проведено загальну або часткову евакуацію населення тимчасового або безповоротного характеру.

Рішення про проведення евакуації приймають на:

державному рівні → Кабінет Міністрів України;

регіональному рівні → Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації;

місцевому рівні → районні, районні в м. Києві та Севастополі держадміністрації, відповідні органи місцевого самоврядування;

рівні конкретного суб'єкта господарювання → його керівник.

У містах та інших населених пунктах, де є об'єкти підвищеної безпеки, при неповному забезпеченні захисними спорудами основним способом захисту населення є евакуація і розміщення його в позаміських зонах, безпечних для проживання людей.

Заміська зона – територія, розміщена за межами можливих руйнувань у містах (евакуйовані проживають у заміській зоні до особливого розпорядження).

Загальна та часткова евакуація

Загальна та часткова евакуація проводиться за рішенням Кабінету Міністрів України для всіх категорій населення і планується в разі:

- загальної аварії на атомній електростанції;
- усіх видів аварій з викидом сильнодіючих отруйних речовин;
- загрози катастрофічного затоплення місцевості;
- великих лісових і торф'яних пожеж, землетрусів, зсувів та інших геофізичних і гідрометеорологічних явищ з тяжкими наслідками, що загрожують населенню.

Евакуаційні заходи здійснюються комбінованим способом місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, який передбачає в мирний час вивезення основної частини населення з міст і небезпечних районів усіма видами наявного транспорту.

При проведенні часткової евакуації завчасно вивозиться незайняте у виробництві та обслуговуванні населення; діти, учні навчальних закладів, вихованці дитячих будинків, разом з викладачами та вихователями, студенти, пенсіонери та інваліди, які перебувають у будинках для осіб похилого віку, разом з обслуговуючим персоналом і членами їх сімей.

Масштаби евакуації залежать від величини поширення ураження чи загрози надзвичайної ситуації. Успішність проведення евакуації залежить від підготовленості керівництва об'єктів, населених пунктів, адміністративних територій, керівників держави, населення, сил і засобів.

Види евакуації:

а**) загальна евакуація** – будівля або населений пункт звільняються повністю;

б) **часткова евакуація** – звільняється частина приміщення, населеного пункту чи адміністративного району; при частковій евакуації необхідно обмежити господарсько-виробничу діяльність і збільшити шанси на

врятування; така евакуація в будь-яку мить може перерости в загальну евакуацію;

в) **негайна евакуація** є терміновим заходом, якщо надзвичайна подія (пожежа, вибух, аварія та ін.) уже виникла або може виникнути в обмежений відрізок часу.

Кожний з названих видів евакуації під впливом обстановки, що змінюється, може перерости в негайну евакуацію;

г) **тимчасова евакуація** проводиться при порівняно невеликій, тимчасовій загрозі (підняття рівня води, хімічна аварія на віддаленні та ін.).

Евакуація населення з небезпечних районів і зон (крім зон карантину) проводиться в разі загрози життю та здоров'ю людей. Евакуації підлягає все населення району, якому загрожує небезпека. Евакуаційні заходи можуть мати масовий характер і здійснюватися в стислі строки із залученням усіх видів транспорту або поступово залежно від обстановки.

Пішки, як правило, евакуація планується на відстань добового переходу (30-40 км). Виведення населення організовується колонами уздовж доріг, які не використовуються для інших перевезень. Для організованого руху піших колон розробляються схеми маршрутів, на яких вказуються:

- склад колон;
- маршрут руху;
- вихідний пункт;
- пункти регулювання руху і час їх проходження;
- райони і тривалість привалів;
- медичні пункти та пункти обігрівання;
- проміжні пункти евакуації (ППЕ);
- порядок і термін виведення (вивезення) колон з ППЕ в кінцевий пункт евакуації;
- сигнали управління та оповіщення.

Закінченням евакуації вважається час виведення (вивезення) населення за межі зон можливих сильних руйнувань та катастрофічних затоплень.

Пам'ятка евакуйованим

1. Працівникам органу (підрозділу) поліції і членам їх сімей необхідно **ЗНАТИ**:

про включення Вас і членів Вашої сім'ї до списків на евакуацію;

яким видом транспорту (потягом, автомобілями) чи пішки Ви вирушаєте до нового місця розташування установи;

місце збору перед відправленням на збірний евакуаційний пункт (ЗЕП), адресу ЗЕП і час відправлення потяга, автомобільної або пішохідної колони;

новий район (пункт) розташування об`єкта, якщо це визначено завчасно;

сигнали оповіщення цивільного захисту та як діяти за сигналами.

2. Перед тим, як залишити житло, необхідно:

зачинити вікна;

вимкнути газ, воду й електрику;

забрати продукти з холодильника.

Ключі від квартири необхідно здати представникові ЖЕК, ОСББ і залишити записку з позначенням прізвища, складу сім'ї та адреси місця роботи.

3. Із собою мати документи: паспорт, військовий квиток, документи про освіту й фах, посвідчення про шлюб і народження дітей, пенсійне посвідчення, трудову книжку та інші документи.

4. Узяти із собою валізу (рюкзак) з теплим одягом, постільною білизною, особистими речами і предметами гігієни. Загальна вага не повинна перевищувати 30 кг.

До валізи (рюкзака) прикріпити табличку з позначенням адреси постійного місця проживання, прізвища евакуйованого і станції призначення. На одязі дітей мають бути нашивки з позначенням прізвища, імені та по батькові евакуйованого, року народження, адреси постійного місця проживання і станції призначення.

5. Одержати та підтримувати в готовності засоби індивідуального захисту (протигаз, респіратор, індивідуальну аптечку, індивідуальний перев'язочний пакет).

6. Виконувати всі розпорядження посадових осіб евакуаційних і евакоприймальних органів. Підтримувати дисципліну та порядок на маршруті (на шляху руху на транспорті) та в районі розселення за новим місцем розташування об'єкта.

За можливості надавати сприяння органам охорони громадського порядку і медичним працівникам.

2. Розміщення евакуйованого населення в безпечних районах та організація його життєзабезпечення

Для організації приймання і розміщення населення, що евакуюється, а також для постачання його всім необхідним, у міських районах створюються приймальні евакуаційні комісії (ПЕК), у сільських – приймальні евакуаційні пункти (ПЕП). На ці пункти покладається зустріч евакуйованих, їх реєстрація, надання їм необхідної допомоги та відправлення до місць розквартирування.

Розквартирування евакуйованих проводиться з урахуванням наявної житлової площі в позаміській зоні. Для цього використовуються квартири і будинки місцевих жителів (ущільнення), а також пансіонати, санаторії, будинки відпочинку, дитячі і трудові табори, туристичні бази, дачні кооперативи і будинки тощо.

Приводом для планування евакуаційних заходів є прогнозовані рівні та дози радіації, ступені радіоактивного забруднення, концентрації або щільності хімічного зараження, які перевищують допустимі дози і можуть призвести до довгострокових або непоправних наслідків для життя і здоров'я людей.

Підставою для практичного проведення евакуаційних заходів є фактичні показники виникнення надзвичайної ситуації, рішення Уряду щодо проведення евакуаційних заходів; у невідкладних випадках – рішення керівника місцевої представницької та виконавчої влади території, де виникла надзвичайна ситуація природного та техногенного характеру.

Евакуаційні заходи передбачають завчасне розроблення планів евакуації, підготовку зон і районів розміщення для нормальної життєдіяльності евакуйованого населення; підготовку всіх видів транспорту; створення необхідних структур і органів управління на період евакуації; проведення комплексу заходів для охорони публічного (громадського) порядку і підтримання організованості серед населення.

В обстановці загрози населенню особливого значення набуває термін евакуації людей за межі небезпечних зон. За таких умов у мінімальний термін евакуацію можна провести комбінованим способом, який полягає в тому, що масове виведення населення із небезпечної зони пішки поєднується з вивезенням деяких категорій населення всіма видами наявного транспорту.

Транспортом вивозять рятувальні формування, робочі зміни підприємств, які продовжують виробничу діяльність у небезпечній зоні, населення, яке не може само пересуватися. Решту населення організовано виводять пішки.

Евакуація працюючого населення і членів сімей проводиться за виробничим принципом, тобто через об’єкти народного господарства. Евакуація населення, не пов’язаного з виробництвом, проводиться за територіальним принципом – за місцем проживання, через компанії які утримують житловий фонд. Діти евакуюються разом з батьками, але можливе вивезення їх зі школами і дитячими садками.

Проведенням евакуаційних заходів займаються органи управління цивільного захисту, керівники, які утримують житловий фонд, а також міські й районні евакуаційні комісії.

Основним документом, який визначає обсяг, зміст, термін проведення евакуації населення, є план цивільного захисту з розділом про захист населення. На основі плану евакуації в містах, районах і на об’єктах народного господарства (підприємствах, організаціях і навчальних закладах) створюються евакуаційні комісії, а в сільській місцевості – евакоприймальні комісії.

Обов’язки міської, районної евакуаційної комісії міста, району:

облік населення, установ і організацій, які підлягають евакуації;

облік можливостей населених пунктів заміської зони щодо прийому і розміщення населення, установ і організацій;

розподіл районів населених пунктів заміської зони між районами міста, підприємствами, установами і організаціями;

облік транспортних засобів і закріплення їх за об’єктами для перевезення людей; визначення складу піших колон і маршрутів їх руху;

підготовка заходів матеріального, технічного й інших видів забезпечення та евакуації;

визначення терміну проведення евакуації.

Рішенням начальника об’єкта створюється об’єктова евакуаційна комісія. До її складу входять представники профспілок, відділу кадрів та інших підрозділів. Очолює комісію один із заступників керівника об’єкта.

Обов’язками евакуаційної комісії є облік працюючих і членів їх сімей, які підлягають евакуації, визначення складу піших колон і уточнення маршрутів їх руху, вирішення питань транспортного забезпечення, підготовка проміжних пунктів евакуації, районів евакуації, пунктів посадки і висадки; організація

зв'язку і взаємодії з районною евакуаційною комісією і збірним евакуаційним пунктом, установленням зв'язку з евакоприймальною комісією і приймальним евакопунктом та вирішення разом з ними питань розміщення, працевлаштування, матеріального забезпечення, медичного і побутового обслуговування евакуйованого населення.

Міські евакуаційні комісії створюють збірні евакуаційні пункти (ЗЕП). Кожному ЗЕП присвоюється державний реєстраційний номер. Розміщуються ЗЕП у громадських будівлях – школах, будинках культури та ін. Пункти збирають населення, проводять його реєстрацію, організовують посадку людей на транспорт або формують піші колони і відправляють їх у заміську зону, район евакуації.

Про початок евакуації населення повідомляють на підприємствах, в установах, організаціях, навчальних закладах, а також через радіотрансляційну мережу і місцеве телебачення.

Дізнавшись про початок евакуації, люди повинні негайно підготуватися до виїзду (виходу), скласти необхідні речі, засоби індивідуального захисту, медикаменти, продукти, документи і гроші. У будинку, квартирі зняти фіранки з вікон, прибрати предмети і речовини, які легко спалахують.

Речі брати із собою лише необхідні: одяг, взуття, білизну. У комплекті одягу бажано мати плащ і спортивний костюм, взуття (гумове або на гумовій основі). Обов'язково потрібно взяти теплі речі, навіть якщо евакуація проводиться влітку.

Продукти харчування (на 2-3 доби) треба брати ті, які зручно зберігати і які не потребують тривалого приготування: консерви, концентрати, сухарі та ін. Воду доцільно налити у фляжку.

Важливо не забути документи: паспорт, військовий квиток, трудову книжку або пенсійне посвідчення, диплом (атестат про закінчення навчального закладу), свідоцтва про одруження і народження дітей.

Усі речі та продукти мають бути упаковані в рюкзаки, мішки, сумки, валізи або зв'язані у вузли. При евакуації пішки їх доцільно складати в рюкзаки і речові мішки, зручні для перенесення. При розрахунку кількості речей і продуктів харчування враховують, що людині самій доведеться їх нести (при евакуації транспортом загальна маса на одну дорослу людину не повинна перевищувати 50 кг). До кожного місця обов'язково кріплять бирку із зазначенням на ній прізвища, ім'я та по батькові, адреси постійного проживання і кінцевого пункту евакуації.

Відповідно необхідно підготовити до евакуації дітей. Підбираючи одяг і взуття, слід ураховувати їх захисні властивості та пору року. Для дітей до 3 років необхідно взяти запас необхідних продуктів. Дітям дошкільного віку у внутрішню кишеню одягу, яким вони користуються, вкласти картку із зазначеними прізвищем, ім'ям і по батькові дитини, роком народження, домашньою адресою і місцем роботи батьків. Ще краще написати ці дані на клаптику білої тканини і підшити його з внутрішньої сторони одягу дитини, наприклад, під коміром.

Після того, як усі необхідні речі, продукти харчування і медикаменти складено, безпосередньо перед виходом з будинку чи квартири треба

перевірити, чи відключені газ, електроприлади, освітлення, перекриті водопровідні крани, закриті вікна та двері. У визначений час слід прибути з усім необхідним на ЗЕП.

Прибулі на збірний евакуаційний пункт реєструються, розподіляються за видами транспорту, ешелонами, автоколонами, а ті, що йдуть пішки, – за колонами.

Для надання медичної допомоги в дорозі на кожний залізничний ешелон, автоколону або пішу колону виділяється медпрацівник, переважно з евакуйованих.

Для піших евакуйованих, якщо райони розміщення їх далеко, можуть організовуватися проміжні пункти евакуації (ППЕ). Їх влаштовують за межами небезпечних зон, у населених пунктах, розміщених на евакуаційному маршруті, поблизу доріг. За можливості евакуйовані пересаджуються на транспорт. На маршрутах піших колон надається медична допомога в медпунктах населених пунктів, через які проходить маршрут, або організованих при колонах.

Чисельність піших колон – від 500 до 1000 осіб. Для зручності управління колоною бажано розбивати її на групи по 50–100 осіб, на чолі групи призначити старших.

Особливу увагу звертають на дітей, не дозволяючи їм відлучатися від дорослих.

Розселяють евакуйованих у будинках і квартирах місцевих жителів (у порядку підселення), гуртожитках, клубах, пансіонатах та інших придатних для проживання приміщеннях.

Місцеві жителі повинні бути готові поділитися з прибулими продуктами харчування, особливо в перші дні приїзду, до того, як буде організовано їх постачання.

Забезпечення евакуйованих продуктами харчування і предметами першої необхідності організовується через місцеві торговельні організації, мережу громадського харчування і побутового обслуговування.

Комунально-побутове обслуговування евакуйованого населення покладається на місцеві комунально-побутові установи: майстерні, перукарні, пральні, бані. Розширити їх можна за рахунок евакуйованих.

Медичне обслуговування евакуйованих здійснюється діючими на місцях лікарнями, поліклініками, медпунктами в сільській місцевості, які можуть бути додатково укомплектовані евакуйованими медичними працівниками та забезпечені засобами санітарної обробки і знезаражування.

У місцях розселення евакуйоване населення повинно суворо дотримуватися розпоряджень місцевої адміністрації, органів цивільного захисту. Його залучають до роботи в сільському господарстві, на лісогосподарському виробництві, на місцевих підприємствах і в організаціях, вивезених із небезпечної зони.